

6.3. 2006

Výzkumný problém

Jak lidé chápou morální dilema spojené s přidělováním léků proti ptačí chřipce v případě vypuknutí pandemie? Které skupiny lidí mají oprávnění léky či vakcínu dostat? Problém lze demonstrovat na fiktivním příkladu: „Představte si, že máte možnost ovlivnit rozdělení řekněme 1 milionu kusů léku pro celou ČR. Komu byste je přidělili? Souhlasíte vůbec s tím, aby stát rozdělování reguloval, anebo by to mělo být záležitostí trhu? Jak byste se zachovali v případě, že byste měli k lékům přístup? Odolali byste možnosti ulít si pro sebe a své blízké nějaké léky?“

Širším kontextem pro hledání odpovědí na tyto otázky je celkové nahlížení na riziko v podobě konkrétního případu – potenciální epidemie ptačí chřipky. Je ptačí chřipka opravdu tak velkým a nebezpečným problémem? Nebo je to jen mediální panika za níž stojí skryté zájmy farmaceutických firem? Zajímavá jsou totiž čísla: tedy dosavadní počet obětí ptačí chřipky, která má za posledních 10 let výskytu viru asi 90 lidských obětí z oblasti, kde žijí 2-3 miliardy lidí. Pro srovnání uvádí pražský hygienik Vladimír Polanec: „běžná sezónní chřipka, která letos zejména díky tuhé zimě ani nepropukla, ročně zabije jen v Česku jeden až dva tisíce lidí, většinou již nějak zdravotně oslabených.“ (idnes.cz, 21. 2. 2006)

Jsou i jiná rizika, která ohrožují zdraví lidí, avšak jen některá jsou tak pozorně sledována médii. Uvědomují si lidé sílu médií v nastolování kultu zdraví a rizik, které zdraví ohrožují?

Možný teoretický rámec

Foucault v díle zvaném *Vůle k vědění* rozkrývá mimo jiné způsob formování identity v moderní společnosti. Dle Foucaulta je v moderní době identita spojena s kulturou, jakožto s péčí o své zdraví a tělesnost. Skrze poznávání své tělesnosti jsme schopni získat vědění o sobě samých. Základem pro identitu je individuální zdravotní stav, který nepoznáváme jen s pomocí vlastních pocitů a prožitků svého těla, ale také s významnou podporou medicíny, tedy formy vědění, které si neustále od dětství osvojujeme. Medicína je pro Foucaulta jeden z diskurzů, který produkuje určité vědění o tom co je zdravé, tělu i zdravé mysli prospěšné. V souvislosti s ptačí chřipkou se z mnoha stran dovídáme, jak se chránit a posilovat imunitu a jaké léky případně mohou pomoci. Lidé spoléhají na přístup k pilulce, která je ochrání.

Lidé žijící ve společnosti, kde panuje tento diskurz, jsou nuceni se k tomuto vědění vztahovat. Kult zdravého těla, plodnosti, pracovní produktivity či odolnosti vůči stresu evokuje souvislost z kapitalistickou organizací společnosti, která vyžaduje plné nasazení na

Komentář [ZK1]: Celkově velmi dobré, skutečný výzkumný problém, sláva!

Komentář [ZK2]: VÝBORNĚ, přiměřeně úzce, aplikovaně založené. Vlastně kvalitativní sonda do veřejného mínění. Ale stále ještě: proč je důležité tomuhle rozumět? Mělo by to snad změnit klíč distribuce pomoci? Nebo co?

Komentář [ZK3]: VÝBORNĚ: už předvádí, ukazuje, cituje – to je nejlepší způsob, jak budovat pointu problému

Komentář [ZK4]: Pozor na ANO/NE. To pak kvalitativní výzkum strašně banalizuje.

Komentář [ZK5]: Ta vazba na Foucaulta není asi úplně přesvědčivá...

Komentář [ZK6]: Ale v souvislosti s omezenými zásobami Tamiflu se nepokrytě mluvilo o vakcínách nikoli jako prostředku individuální ochrany, ale jako o prostředku ochrany před epidemií (šířením viru).

trhu práce, kde jsou produkovány statky, které jsou následně lidmi konzumovány. Pod
rouškou zdravého životního stylu lze spatřit sklon k efektivnímu využití těla.

Do teoretického rámce je potřeba také začlenit problematiku legitimacy a morální volby.

Komentář [ZK7]: To nic
neříká, a to je pak lepší to sem
nedávat vůbec.